

Degerfors kommun
kommun@degerfors.se

2018-12-19
1 (19)
Dnr-2018:6293

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Bruksskolan i Degerfors kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 § skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Bruksskolan avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Lösanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men lämnar framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Bruksskolan i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling av undervisningen, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver arbeta strategiskt med styrning och ledning av skolans jämställdhetsarbete.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Skolan behöver i högre grad se till att planera och utvärdera undervisningen tillsammans med eleverna.

Trygghet och studiero

Utbildningen präglas i hög utsträckning av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i hög utsträckning.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 20 juni 2019 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr– 2018:6293) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling. 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling av undervisningen, men utvecklingsområden finns.

Skälen för Skolinspektionens bedömning är att rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet utifrån ett tydligt fokus på kunskaps- och värdegrundsuppdraget. Rektorn leder och styr på flera sätt skolans utveckling av undervisningen genom att följa upp och analysera skolans resultat, genomföra utvecklingsåtgärder och fördela resurser utifrån konstaterade behov, men analysen av orsakerna till resultaten är begränsad. Rektorn gör också vissa insatser för att säkerställa att alla elever oberoende av könstillhörighet har samma förutsättningar att lära och utvecklas, men däremot leder och styr inte rektorn ett strategiskt jämställdhetsarbete.

Rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet utifrån ett tydligt fokus på kunskaps- och värdegrundsuppdraget. Av insänd dokumentation och intervjuer med rektorn och lärare framgår att det finns olika forum för samverkan mellan personalen på skolan, bland annat träffas arbetslagen två eftermiddagar i veckan. För att främja skolutveckling finns veckans pedagogiska fråga med på dagordningen. Mötena dokumenteras och protokoll delges all personal. Rektorn följer också via arbetslagsledarna upp hur diskussionen har gått. Rektorn och representanter för elevhälsan beskriver olika former för samverkan mellan lärare och elevhälsan. Det framgår bland annat att elevhälsan har en öppen tid en dag i veckan som lärarna kan boka oavsett om det gäller elevärenden eller annat. Rektorn beskriver att elevhälsoteamet ska arbeta verksamhetsnära, bland annat ska skolans nya specialpedagog arbeta ute i verksamheten flera gånger i veckan. Elevhälsan uppger vidare att de rör sig i korridorer och personalrum och samtalar mycket med lärarna. Specialpedagogen är med på arbetsplatsträffarna, de andra deltar ibland. Från arbetsplatsträffarna finns också protokoll. Enligt elevhälsan finns det en gemensam grundsyn för hela skolan för hur personalen bemöter elever. Samverkan mellan lärare sker också inom ramen för skolans tvålärarsystem. Lärarna och rektorn ger i intervjuer många exempel på samverkan inom ramen för detta bland annat när det gäller undervisningssituationen och arbetet med bedömning. De flesta lärare har behörighet för den undervisning de bedriver. Om en lärare inte är behörig i ett ämne arbetar läraren tillsammans med någon som är det. Rektorn strävar efter att få en dynamik mellan erfarna och oerfarna lärare och har tillsammans med biträdande rektorn kontinuerliga avstämningar med nyanställda lärare. Arbetslagsledare, elevhälsan och mentorer för de nyanställda är också viktiga för att introducera dem i arbetet.

Rektorn leder och styr på flera sätt skolans utveckling av undervisningen genom att följa upp och analysera skolans resultat, genomföra utvecklingsåtgärder och fördela resurser utifrån konstaterade behov, men analysen av orsakerna till resultaten är

begränsade. Rektorn beskriver att en princip för resursfördelningen vid tjänstefördelningen är att en av lärarna i tvåläraresystemet ska vara behörig för undervisning i ämnet. Andra personella resurser, såsom skolvärd och socialpedagog, fördelas utifrån elevers behov av stödinsatser samt inkomna kränkingsärenden. Dessa personella resurser omfördelas i högre grad än lärarresurserna under pågående läsår. Som underlag för resursfördelningen och för att fånga upp behov av omfördelning av personella resurser finns en tät dialog inom elevhälsoteamet. Rektorn skapar sig en bild av undervisningens kvalitet på olika sätt, bland annat genom att ta del av lärarnas pedagogiska planeringar. Han följer också upp undervisningen via arbetslagsledarna, som återkopplar från arbetslagsmötena bland annat om hur de pedagogiska frågor som diskuteras kommer eleverna till del. Vidare följer rektorn upp undervisningen via de rapporter med utgångspunkt i skolans arbetsplan som lärarna gör varje månad. Rektorn och biträdande rektorn gör också besök i verksamheten. Rektorn beskriver att han har besökt alla klasser under hösten, men olika mycket utifrån behov. När det gäller utvecklingsbehov hänvisar rektorn till att tvåläraresystemet behöver utvecklas för att kvaliteten i undervisningen ska bli bättre. Specialpedagogen kommer att stötta lärarna med nya verktyg i det arbetet. Samundervisning inom tvåläraresystemet och hur lärarna genom detta kan arbeta för att nå fram till ett lustfyllt lärande för eleverna är en fråga som nyligen diskuterats upp inom ramen för skolans systematiska kvalitetsarbete. När det gäller struktur och balans i undervisningen uppger rektorn att undervisningen i något ämne är för läroboksstyrd. Han beskriver också att många lärare numera använder fler diskussionsmoment i undervisningen, men att det kan utvecklas. Vidare bedömer rektorn att lärarna väger in värdegrundsuppdraget på ett bra sätt i undervisningen. Det framgår också av pedagogiska planeringar exempelvis i samhällskunskap. Rektorn framhåller också att det handlar om ett gemensamt bemötande där hela skoldagen är viktig och att skolans pedagogiska grundsyn vilar på läroplanens första kapitel. Ett viktigt forum för att stötta lärare att ta ledarskapet i klassrummet är den bokningsbara tiden med elevhälsan och möjligheten att boka tid med rätt profession inom elevhälsan. Även rektorn och biträdande rektorn är tillgängliga för att lärare ska kunna få stöd i olika frågor som rör undervisningen. Rektorn beskriver också att de kollegiala samtalen i arbetslagen har en stor betydelse för arbetet med värdegrundsfrågorna. Varje pedagog har en kompetensutvecklingsplan som diskuteras vid medarbetarsamtalet.

Kunskapsresultat följs upp per årskurs och ämne av undervisande lärare halvårsvis i januari och juni. Lärarna beskriver att de analyserar kunskapsresultaten ämnesspecifikt i alla årskurser. Dessa underlag samt månadsuppföljningar lämnas till rektorn. Rektorn uppger att om kunskapsresultaten är låga i en klass så följer

skolledningen upp den klassen. Resultaten i nationella ämnesprov i årskurs 3 var låga i våras och där har skolan genomfört insatser. Rektorn beskriver att skolan också följer upp resultat på klasskonferenser, på såväl individ- som gruppnivå, både kognitivt och socialt. Rektorn analyserar kunskapsresultat och gör jämförelser med andra skolor i kommunen och i andra kommuner. Han diskuterar med sina rektorskollegor och tar upp resultaten med förvaltningen eftersom det kan handla om resursfrågor på kommunnivå. Rektorn beskriver att skolans kunskapsresultat generellt är låga. Det gäller särskilt engelska där resultaten är låga även i andra skolor i kommunen. Kommunen tillsätter nu en förstelärartjänst i engelska. Pojkars och flickors kunskapsresultat följs upp. Det var ett nämndmål för ett par år sedan att arbeta med detta mot bakgrund av att pojkar har lägre resultat. När det gäller skillnader mellan flickors och pojkars resultat i naturorienterade och samhällsorienterade ämnen, där pojkar i årskurs 6 hade betydligt lägre resultat än flickor vårterminen 2018, säger rektorn att det finns en problematik i högre årskurser att det är mer textmassor i undervisningen och det passar flickor bättre. Rektorn beskriver att skolan framför allt analyserar enskilda elevers behov. I dokumentationen av skolans kvalitetsarbete, som följer en kommungemensam mall, framgår endast kunskapsresultat för årskurserna 3 och 6. Undervisande lärare lämnar ett underlag till kvalitetsrapporten om kunskapsresultaten för varje ämne och gör en viss analys. I kvalitetsrapporten redovisas inga gemensamma analyser av skolans samlade resultat. Enligt rektorn diskuterar lärarna alltid resultat framåtsyftande i arbetslagen. De lyfter bland annat elevexempel för lyckade resultat. Hur en elev arbetar kan skilja sig mellan olika ämnen och att undersöka skillnaden i hur lärarna gör är en viktig fråga, säger rektorn. Lärarna uppger vid Skolinspektionens besök i början av oktober att de inte har studerat resultatet från förra läsåret gemensamt på skolenivå och de känner inte till om någon sådan diskussion är inplanerad. Enligt lärarna tar rektorn dock upp kunskapsresultat om lärare lämnar en negativ rapport.

Rektorn gör vissa insatser för att säkerställa att alla elever oberoende av könstillhörighet har samma förutsättningar att lära och utvecklas. Skolan arbetar till viss del med jämställdhetsfrågor, men rektorn leder och styr inte ett strategiskt jämställdhetsarbete. Av intervjuer med rektorn och skolans elevhälsa framgår att det inte finns ett särskilt jämställdhetsarbete på skolan. Diskussioner sker utifrån allas lika värde. Elevhälsan säger att intentionen är att alla elever ska ges samma förutsättningar oavsett könstillhörighet, men att diskussionerna inte sker utifrån ett genusperspektiv. Rektorn beskriver att det finns ett kommunövergripande arbete med inkludering där fokus just nu är att skapa en tillgänglig lärmiljö och där elevers olikhet ska ses som en tillgång. Rektorn uppger att lärarna i detta arbete har flera saker att ta till i sin undervisning för att göra lärmiljön tillgänglig, men att det inte sker med ett

fokus på flickor och pojkar. Såväl rektorn som lärare uppger att lärarna utgår från elevers individuella behov när de planerar undervisningen. Däremot framgår av intervjuer med lärare att lärare utgått från ett genusperspektiv i arbetet med att stimulera pojkars läsning, men motsvarande arbete har inte genomförts i andra ämnen. Av lärarintervjuerna framgår också att det finns lärare som diskuterat exempelvis pojkars och flickors talutrymme med den närmaste kollegan, men detta är inget som diskuterats gemensamt av lärarna på skolan. Rektorn beskriver vidare att uppföljning visar att pojkarna har lägre kunskapsresultat och är oftare anmälda i kränkingsärenden, men att skolan hellre för diskussionen utifrån elever i behov av stöd. På rasterna sker inte någon uppdelning mellan pojkar och flickor. I en klass har skolan styrt upp mindre lekrområden på skolgården, då det har framkommit att det finns konflikter mellan pojkar och flickor. Rektorn beskriver att det i den skolsociala kartläggningen eller hälsosamtalen kan framkomma att flickor behöver synas mer. Av intervjuer med rektorn och representanter för elevhälsan framgår att skolan utifrån konstaterade behov har arbetat med så kallade kill- och tjejgrupper i två årskurser. Skolan ser att det stärker flickorna. Uppdraget som bland annat utgår från värdegrunden och allas lika värde skapas i elevhälsoteamet som styr insatserna.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver arbeta strategiskt med styrning och ledning av skolans jämställdhetsarbete.

Skolinspektionen bedömer att rektorn behöver utveckla skolans jämställdhetsarbete så att det blir mer systematiskt och strategiskt. Det saknas ett systematiskt arbete för att säkerställa likvärdiga möjligheter för eleverna att lyckas i sitt lärande, oavsett könstillhörighet.

Enligt Lgr 11, avsnitt 1, ska skolan verka för jämställdhet och aktivt och medvetet främja elevernas lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet. Det framgår vidare att hur skolan organiserar utbildningen, hur eleverna blir bemötta samt vilka krav och förväntningar som ställs på dem, bidrar till att forma deras uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt. Skolan har också ett ansvar för att motverka könsmonster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn och lärarna i högre grad följer upp och analyserar skillnader i resultat mellan flickor och pojkar, med koppling till undervisningen. I detta kan ingå att rektorn undersöker om flickor och pojkar får

samma utrymme, inflytande och lärarstöd i undervisningen. En utgångspunkt kan vara att undervisningens innehåll och arbetsformer följs upp på ett sådant sätt att könsmönster uppmärksammas.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 3 och 5a §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185)

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden 5. Kursplaner med kunskapskrav

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Skälen för Skolinspektionens bedömning är att undervisningen överlag är strukturerad, varierad och innehåller ett aktivt lärarstöd. Eleverna utmanas och stimuleras på olika sätt i undervisningen utifrån deras behov och förutsättningar och ges på olika sätt möjlighet att vara delaktiga i sitt eget lärande. Däremot får de i begränsad utsträckning möjlighet att vara med och planera och utvärdera undervisningen.

Undervisningen är överlag strukturerad, varierad och innehåller ett aktivt lärarstöd. Av lektionsobservationer och intervjuer med lärare och elever framgår att lektionerna innehåller en variation av olika aktiviteter och arbetssätt. Bland annat omfattar lektionerna gemensamma genomgångar av läraren i dialog med eleverna då de pratar om begrepp och ord. Vidare omfattar lektionerna moment då eleverna arbetar enskilt, i par eller i grupp med en gemensam uppgift. Lärarna uppger att de sedan några år tillbaka arbetar med en gemensam struktur för hur de inleder lektionerna där de beskriver vad eleverna ska arbeta med på lektionen samt hur och varför eleverna ska arbeta med detta. Av lektionsobservationer och intervjuer med elever framgår att lärarna i början av lektionerna berättar vad eleverna ska arbeta med. Med något undantag går lärarna under observerade lektioner också skriftligt och muntligt igenom hur och varför eleverna ska arbeta med det som lektionen ska omfatta. Eleverna beskriver att lärarna ofta börjar lektionen med frågorna vad-hur-varför, men ger olika bilder av hur ofta det sker. Av lektionsobservationer och intervjuer med lärare och elever framgår vidare att då eleverna arbetar enskilt eller i grupp cirkulerar lärarna i klassrummet och försäkrar sig om att eleverna har förstått uppgiften och stöttar elever som behöver hjälp med arbetet. Eleverna beskriver också att om någon elev

tycker att en uppgift är svår kan läraren ibland mitt i lektionen prata med alla i klassrummet om hur de kan lösa uppgiften. Det sker i alla årskurser. Lärarna och rektorn beskriver flera fördelar med att vara två lärare i klassrummet. Tvåläraresystemet ger god möjlighet till bland annat extra instruktioner för elever som behöver individuell handledning. Lärare beskriver också att den ena läraren kan hålla mer i genomgången medan den andra rör sig runt bland eleverna. När eleverna börjar arbeta kan den ena läraren sitta lite längre vid ett av borden med elever som behöver mer stöd från läraren, medan den andra rör sig runt de övriga borden. Skolinspektionen ser under lektionsobservationerna exempel på det som lärarna beskriver.

Eleverna utmanas och stimuleras i undervisningen på olika sätt utifrån sina behov och förutsättningar. Rektorn bedömer att personalen generellt har höga förväntningar på eleverna. Rektorn beskriver att skolan vill ha en undervisning som passar alla elever genom att oftare göra individuella anpassningar mer generella. Ett exempel är bildstöd som nu används i många ämnen. Lärare uppger i intervju att de för att uppmuntra eleverna och skapa ett engagemang hos dem försöker lägga upp undervisningen på ett lekfullt sätt. Andra exempel som ges är att uppmärksamma goda exempel bland eleverna och be elever berätta för klasskamraterna hur de arbetat vilket enligt lärare också kan stimulera andra elever. Ytterligare ett sätt för att väcka elevernas engagemang är att lägga upp en vardagsnära undervisning och uppmärksamma aktuella händelser. På flera lektioner som Skolinspektionen observerat uppmuntrar lärarna eleverna kontinuerligt genom att bemöta deras frågor och synpunkter på ett positivt sätt och berömma dem för deras bidrag. Lärarna beskriver också att de för att anpassa undervisningen försöker dela klassen när det behövs, till exempel genom att bilda en liten grupp med fyra till fem elever som har stort behov av lugn miljö eller som behöver träna på något särskilt. Hur klassen delas är flexibelt. Intervjuade elever beskriver att lärarna kan uppmuntra dem bland annat genom att hjälpa dem med olika knep, till exempel i matematik, för att lösa uppgifterna. Rektorn uppger att en fråga som han tar upp på medarbetarsamtalen är hur lärarna arbetar för att utmana elever att nå längre. Hur skolan stimulerar elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling är enligt rektorn individuellt. Lärare och elever ger olika exempel på stimulans och utmaningar för elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling. Det kan till exempel vara uppgifter på en mer utmanande nivå. Lärare beskriver också att eleverna ibland kan få fördjupad undervisning vilket är möjligt att organisera inom ramen för tvåläraresystemet. Av intervjuerna framgår också att innehåll och arbetssätt anpassas på olika sätt för elever som tycker att skolarbetet är svårt. Exempelvis kan mängden arbetsuppgifter minskas eller så kan eleverna ges delmål. Elever kan också få redovisa muntligt i stället för skriftligt. Om en elev är osäker och tvivlar på sin egen förmåga

försöker lärarna uppmuntra till att våga försöka genom att skapa ett tillåtande klimat. Det kan exempelvis ske genom att eleven får redovisa i en mindre grupp. Rektorn och representanter för elevhälsan ger i intervjuerna olika exempel på extra anpassningar så som individuellt stöd vid uppstart av lektioner och genomförandet av uppgifter. Det kan också vara insatser av skolvärden om en elev behöver sitta enskilt vid vissa tillfällen. En del elever har egen dator med stödprogram, personliga scheman eller använder hörselkåpor. Skolinspektionen ser vid lektionsobservationerna exempel på anpassningar som beskrivs i intervjuerna.

Eleverna ges på olika sätt möjlighet att vara delaktiga i sitt eget lärande. Lärarna ger i intervjuerna exempel på hur elever ges möjlighet att reflektera över sitt lärande. De kan få ställa sig frågan om vad de lärt sig under lektionen, vilket enligt lärarna kan vara både högt och lågt, till exempel att eleven lärde sig fotosyntesen eller lärde sig att jobba med en kompis. Lärarna säger att de gör detta någon gång i veckan, men inte utifrån någon särskild systematik. Möjligheter till reflektion kring det egna lärandet förekommer även kontinuerligt i undervisningen genom att läraren exempelvis frågar hur elever tänkte när de löste en uppgift eller uppmärksammar elever på att de tidigare tyckte att något i skolarbetet var svårt, men nu är det lättare. Lärarna uppger också att de under utvecklingssamtalen frågar eleverna hur de arbetar bäst. Inför upprättandet av individuella utvecklingsplaner får eleverna svara på frågan om vad de lärt sig och utvecklat sedan förra gången. Elever berättar att i någon klass har de en veckobok där de kan ta upp vad som varit svårt under veckan och vad de ska göra nästa vecka. Lärarna beskriver vidare hur de arbetar för att eleverna ska få utveckla och använda olika strategier för att lösa en uppgift. De uppger att det finns ett gemensamt förhållningssätt som genomsyrar undervisningen efter att de tillsammans deltagit i både Läslyftet och Matematiklyftet. I svenska kan det handla om en textgenomgång där de går igenom texten, bilderna och rubrikerna. Eleverna får då fundera på vad de kan sedan tidigare. I matematik kan eleverna få sätta ord på hur de tänker, men reflektion sker också genom att samarbeta med andra elever.

Eleverna får i begränsad utsträckning möjlighet att vara med och planera och utvärdera undervisningen. Elever beskriver i intervjuer att lärarna i några ämnen, men inte alla, har pratat med dem om målen för hela läsåret. I en klass har lärarna berättat vad eleverna ska göra och eleverna har fått vara med och välja vad de ska göra i några ämnen. I en annan klass har de pratat om mål och hur elevernas prestationer ska bedömas. Eleverna ger i intervjuerna några exempel på att lärarna frågat dem hur de tycker att en lektion eller ett arbetsområde varit. I ett ämne fick eleverna tycka till om vad de kunde göra mer av i stället för att bara jobba med boken. De ville ha mer praktiska övningar och det har de börjat med samma vecka som Skolinspektionen besöker skolan. I någon klass gör de tummen upp eller ner i slutet av lektionen och

förklarar varför de tycker så. En elev säger att de ganska ofta pratar med läraren i den klassen om hur en lektion har varit. Läraren kan då fråga om de tyckte det var kul. Några lektioner som Skolinspektionen observerat avslutas med att lärarna frågar vad eleverna tyckte om lektionen och eleverna får visa med tummen. I något fall får eleverna då också berätta varför de tyckte så. Lärare uppger i intervjuerna att de kan planera undervisningen utifrån sin kännedom om eleverna och deras intressen samt vara lyhörda för vad som fungerar och att detta är en form av delaktighet. Lärarna är överens om att det är ett förbättringsområde att låta eleverna vara delaktiga i hela processen. Det är ett förbättringsområde i skolans arbetsplan. Rektorn beskriver att lärarna för att göra eleverna delaktiga i undervisningen ibland kan ge eleverna två alternativ att välja mellan. I de högre årskurserna kan man arbeta på andra sätt. Rektorn framhåller att elevers delaktighet är något som lärarna anser att de måste bli bättre på. Eleverna ges vissa möjligheter att vara delaktiga i utvärdering av undervisningen, till exempel med så kallade exit cards. Rektorn framhåller att det finns idéer som skolan kan arbeta vidare med. Rektorn beskriver att elevers delaktighet i planeringen av undervisningen däremot är ett ännu större utvecklingsområde. Rektorn beskriver att lärarna ska gå igenom den pedagogiska planeringen tillsammans med eleverna så att de är med i processen. Enligt rektorn har lärarna kommit ganska långt med detta.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Skolan behöver i högre grad se till att planera och utvärdera undervisningen tillsammans med eleverna.

Skolinspektionen bedömer att lärarna behöver utveckla arbetet med att ge eleverna inflytande över undervisningen. Även om elever ibland ges möjlighet att i slutet av lektionen lämna synpunkter på hur lektionen varit, ges de i övrigt endast begränsat inflytande när det gäller att planera och utvärdera undervisningen.

Utvecklingsområdet berör ett av skolans egna förbättringsområden läsåret 2018/2019, att arbeta med elevdelaktighet vid upprättandet av pedagogiska planeringar och att förbättra elevernas möjlighet att vara med vid planering av arbetsområden genom diskussioner med eleverna.

Av 4 kap. 9 § skollagen framgår att barn och elever ska ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem.

Informationen och formerna för barnens och elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad.

Av Lgr 11, avsnitt 2.3 framgår att läraren ska svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt se till att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad. Läraren ska också tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen.

Skolinspektionen rekommenderar att eleverna i större utsträckning ges inflytande över undervisningen genom att lärarna utvecklar lämpliga former för att planera och utvärdera undervisningen tillsammans med eleverna. När läraren utvärderar undervisningen är det viktigt att läraren inhämtar elevernas synpunkter om hur undervisningen genomförs. Detta är viktigt för att läraren ska kunna få ett underlag för att utveckla undervisningen. Det räcker inte med att läraren själv planerar undervisningen, men visserligen tar hänsyn till elevernas intressen och tidigare erfarenheter utifrån sin kännedom om eleverna och därmed ger dem ett indirekt inflytande. För att eleverna ska få ett reellt inflytande behöver de stimuleras till att ta aktiv del i planering och utvärdering av undervisningens arbetssätt, arbetsformer och innehåll.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 3 §, 5 kap. 3 och 5 §, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Skolinspektionen bedömer följande: Utbildningen präglas i hög utsträckning av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Skälen för bedömningen är att det finns ett samlat arbete för att skapa studiero som omfattar såväl förebyggande som åtgärdande insatser samt ett medvetet arbete för att skapa en trygg miljö för eleverna.

Det finns ett samlat arbete på skolan för att skapa och upprätthålla studiero som bland annat omfattar en gemensam grundstruktur för lektionerna med tydliga rutiner vid lektionsstart och avslutning. Detta framgår av intervjuer med elever, lärare, elevhälsan och rektorn samt lektionsobservationer. Lärarna beskriver att studieron också diskuteras på varje arbetslagskonferens. Av intervjuerna framgår att eleverna är involverade i arbetet med att skapa studiero bland annat genom att de vid

läsårsstarten har pratat med lärarna om studiero och varit med och tagit fram regler för hur det ska vara i klassen. Vidare diskuteras studiero på klassråden. Skolan följer också upp hur eleverna upplever studieron via enkäter och vid utvecklingssamtal. Elever uppger i intervjuer att det ibland är pratigt på lektionerna. När läraren ber eleverna dämpa sig brukar det bli tystare. Men av elevintervjuerna framgår också att det finns klasser där eleverna upplever att det ofta är högljutt och där det finns elever som går runt och pratar. När läraren säger till hjälper det bara en stund. Under de flesta observerade lektioner råder det studiero och lärare uppmärksammar elever som inte är fokuserade på uppgifterna och styr dem tillbaka till arbetet. I de fall elever talar rakt ut påminner lärarna om samtalsreglerna, att lyssna på den som talar och be om ordet. Men det finns också lektioner där oro och prat i klassrummet under lektioner som omfattar elevaktiva moment försvårar för andra elever att ta del av genomgångar och samtal mellan lärare och elever. Rektorn och lärare beskriver att studieron varierar bland annat beroende på aktivitet och vilken tid på dagen det är. Lärare beskriver också att när de prövar nya arbetssätt som involverar interaktion mellan elever kan det bli oroligt. Enligt rektorn är studieron i det stora hela god, vilket bland annat framgår av enkäteresultaten som nu är bättre än tidigare. Rektorn uppger att det sker ett lärande på lektionerna, men att det förekommer konflikter mellan elever som behöver tas direkt. Av intervjuerna framgår att rektorn besöker klasser utifrån behov för att bland annat betona vikten av att följa de gemensamma reglerna. I nya grupper deltar han mer. När det gäller elevernas möjlighet att koncentrera sig på lektionerna beskriver rektorn och lärare att det finns en flexibilitet i tvålärarsystemet så att det skapas arbetsro. Till exempel om en konflikt behöver hanteras efter en rast kan den ena läraren reda ut konflikten med de elever det berör, medan den andra läraren tar med sig klassen in och börjar lektionen. Rektorn har genomfört en organisationsförändring i en klass där det tidigare var oroligt. Klassen är nu delad i två grupper och enligt rektorn är det lugnare och ett tydligare lärande i grupperna. De insatser som genomförs just nu på skolan följer rektorn upp främst via arbetslagsledarna varannan vecka. Rektorn och lärare ger också exempel på stöd från elevhälsoteamet till lärare i arbetet med att skapa och upprätthålla studiero där skolan kommer att förstärka arbetet med stöd av utomstående kompetens.

Det finns ett medvetet arbete för att skapa en trygg miljö för eleverna. Rektorn uppger att skolans likabehandlingsteam planerar för främjande och förebyggande insatser för att skapa trygghet för eleverna. Skolan genomför bland annat så kallade tillsammansdagar varje månad. Det sker i tvärgrupper där eleverna i årskurs 6 leder aktiviteter för de yngre eleverna. En effekt av det arbete som bedrivits är att de yngre eleverna lärt känna de äldre och känner sig tryggare bland annat då de ska gå upp på övervåningen i det större skolhuset där treorna delar korridor med sexorna. Av insänd

dokumentation och intervjuer framgår att skolan följer upp elevernas upplevelse av trygghet bland annat genom enkäter och samtal med elever i syfte att fånga upp riskområden och var skolan behöver sätta in extra insatser för att främja trygghet och studiero. Kuratorn gör också en skolsocial kartläggning i årskurserna 2 och 5 och för samtal med lärare om resultatet. Rektorn och lärare uppger att enkäter och elevsamtal visar att elevernas trygghet på skolan överlag är god. Rektorn beskriver att personalen tar tag i konflikter direkt, men av uppföljningarna har det bland annat framkommit att elever har känt sig otrygga i omklädningsrummen. Som en åtgärd har skolan satt upp draperier och vissa elever har också fått enskilda duschar. Det är också alltid personal med i omklädningsrummen. Nu känner sig de flesta elever trygga. Ett annat riskområde som skolan identifierat genom uppföljningarna är skolgården och rasterna. Det har tidigare inträffat olika incidenter på rasterna vilket personalen har arbetat mycket med. En pågående insats är att utveckla rastaktiviteterna med hjälp av skolvärd, socialpedagog och fritidshemspersonal. Det är en behovsanpassad åtgärd mot bakgrund av att kränkningar mellan elever ökade förra läsåret. Många elever deltar nu i rastaktiviteterna. Rektorn beskriver vidare att skolan har ett system med kamratstödare, som enligt rektorn fungerar som ett likabehandlingsråd tillsammans med eleverna. Enligt rektorn har eleverna många bra idéer kring detta. Elever uppger i intervjuer att de känner sig trygga på skolan, men att det fortfarande ofta blir bråk på rasterna. Det kan till exempel vara snack bland flickorna i någon klass eller bråk mellan pojkar och flickor som vill olika saker. Enligt eleverna är rastvakterna alltid med på rasten, men kanske inte alltid på alla ställen. Eleverna har pratat med lärarna om att de ska vända sig till någon vuxen om det blir bråk. Lärarna tar tag i det och då blir det slut på bråket. Eleverna uppger att det finns många vuxna som de kan prata med om det blir bråk.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i hög utsträckning.

Skälen för bedömningen är att rektorn skapar sig en god bild av eventuella skillnader i bedömningar och betyg genom den uppföljning och analys han gör. Rektorn ger också lärarna förutsättningar att kvalitetssäkra bedömningar och betygssättning av elevernas kunskaper.

Rektorn skapar sig en god bild av eventuella skillnader i bedömningar och betyg genom den uppföljning och analys han gör. Av intervjuer med rektorn och lärare framgår att rektorn följer upp bedömning och betygssättning i olika ämnen och klasser i skolans digitala system och diskuterar med lärarna bland annat utifrån skillnader mellan olika ämnen samt pojkars och flickors resultat. Rektorn följer också upp skillnader mellan terminsbetyg och resultat i nationella ämnesprov och diskuterar med lärarna. Diskussioner om bedömning förs i olika forum såsom arbetsplatsträffar och arbetslagskonferenser. Lärarna kan också få enskild återkoppling om det finns behov. Rektorn och lärare uppger vidare att lärarna kan få stöd av rektorn i arbetet med bedömningar där rektorn kan fungera som bollplank. Vidare uppger rektorn att han vid medarbetarsamtalet tar reda på hur lärarna arbetar för att göra allsidiga bedömningar.

Rektorn ger lärarna förutsättningar att kvalitetssäkra bedömningar och betygssättning. Genom skolans tvålärarsystem är det minst två lärare som gör bedömningar tillsammans, vilket rektorn framhåller är en viktig säkring för likvärdig bedömning. Det görs i alla ämnen. Vidare framgår av intervjuerna att lärare arbetar med likvärdig bedömning på arbetslagskonferenserna genom att de bland annat tar med sig elevarbeten som de bedömer gemensamt. Rektorn följer upp arbetslagens diskussioner bland annat via arbetslagsledare som rektorn utsett. Lärarna uppger att de som underlag för bedömningarna använder ett kartläggningsmaterial samt Skolverkets bedömningsstöd. För att lärare i praktiskt-estetiska ämnen som inte har någon behörig ämneskollega på skolan ska få förutsättningar att arbeta med gemensamma bedömningar kan de ta kontakt med en behörig lärare i ämnet på en annan skola. Av intervju med lärare framgår att lärare i sådana fall även kan få stöd från rektorn vid bedömning. Vidare framgår av intervjuerna att nationella ämnesprov samrättas i kommunen. Kvalitetssäkring av bedömningar sker också inom ramen för pedagogiska forum över skolgränserna såsom ämneskonferenser under ledning av förstelärare.

På Skolinspektionens vägnar

X Maria Sundkvist

Maria Sundkvist
Beslutsfattare
Signerat av: Maria Sundkvist

X Rut Hård af Segerstad

Rut Hård af Segerstad
Föredragande
Signerat av: Rut Hård af Segerstad

I handläggningen av ärendet har även utredarna Anders Berggren och Åsa Rasmussen medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- 6 lektionsobservationer
- 2 gruppintervjuer med elever
- 2 gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor och biträdande rektor
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorns lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning präglas utbildningen av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten mellan den 1 och 3 oktober 2018. Besöket genomfördes av Rut Hård af Segerstad och Anders Berggren.

Bruksskolan i Degerfors kommun bedriver verksamhet i förskoleklass och grundskolans årskurser 1-6. Verksamheten i grundskolan är organiserad i årskursvisa klasser. Lärarna i förskoleklassen och grundskolan är organiserade i två arbetslag, ett för förskoleklass och årskurserna 1-3 och ett för årskurserna 4-6. Skolenheten leds av en rektor som till sin hjälp har en biträdande rektor. Rektorn har också ledningsansvaret för en annan skola i kommunen. Vid tiden för granskningsbesöket går det cirka 180 elever på skolan.